

## **Magtubu to tumô to Piyêr li Kwôlo kôl kwôli magtubu to tumô to Piyêr li hen**

Magtubu to tumô to Piyêr li hen na, ôbi li bijɛ na bay ayê bôô ka iyére to bay yi bô emê wo Asi to kemnêɛ ba na sa iyé Turki hen. Eglispê bay ka yi sa iyére hende to bay bô emê wo Asi hen na, na Pol réba megêri bay jé a na dé tôrji. Na Rôm a a ôbi ré lip magtubu hende to hen hen. Ôbi uwôge Rôm Babilôn (Sapitre 5: 13). Kwôlo Piyêr kôl bô magtubu tori hende to hen na, gel wo bɛɛné ré kaɛ bay ayê bôô men, bay ré dɛji kwôli lê anɛa habijɛ sarji a men, bay ré ca geléji gusijɛ a men. Na ôbi á, Piyêr ré gey hô dôbêji ibiyare bôrji a aɛ gelji bi bay ré dɛ tirji na sa Jésu Krist a wo bay gelijɛ gusijɛ môɛn wo ôbi na gelijɛ men hen iyôɛ.

Sapitre 1: 1-2 na, dosé to ôbi liji.

Sapitre 1: 3-12 na, kôl na kwôli uwôlé heramijɛniri. Piyêr hô kôlijɛ bay ayê bôô iyeɛ a Emen né gôlijɛ naɛ ci men, iyeɛ a ôbi ré biji anɛaɛ dé bôô sara ka ré gôlijɛ naɛ ci sa kibi temay Jésu Krist men, jê wo ôbi ji si kampê hen a men.

Sapitre 1: 13 kwôy 2:10 na, Piyêr dôbe ibiyare bô bôô bay ayê bôô a aɛ kôlji bay ré dɛ tu melênê sa yirji a men, hal woji ré yi kwo dé tu Emen hen sa kibi bɛɛnare toji naɛ \*Krist.

Sapitre 2: 11 kwôy 4: 19 na, ôbi hal bay ayê bôô gengijɛ sa hal woji gengijɛ sa to tôô to bay

emê sa iyére men, gengijn sa mana nañ ôbi iyéryi men, gengijn sa bê kwôlê wo ré yi perê bijné tô kwôrnêre a men, gengijn sa hal woji bô églis a men, nañ bijné ka nô a men. Piyêr kôl bay ayê bôô ré ay hal wo Krist men, jé lêreji men, ermé woji gengijn sa anğan gusijn a a men na, ré gel wo bay ré bi bôrji sa kwôlê wori a.

Sapitre 5: 1-11 na, Piyêr kôlij surjê ka bô églis a men, manê nañ tô bay ayê bôô kê m ka baa hen bi bay ré ðebu iyére sa gusijn to bay gelijn hen añ bay ré bi bôrji sa anğa Emen na genge wô sarji hen.

Sapitre 5: 12-14 na, Piyêr duu kibi magtubu tori hende to hen nañ dosé men.

Ôbi kôlij bay ayê bôô hena bay ré gelijn gusijn kôba, bay ré lêjnê tô ayê bôô woji a añ ré yé anğan gelé bijn bijné ka sa terare a nà. Men, bi jé lêreji nañ hal woji kê m ré kôl kwôli anğa dô ðê kirijn ka Emen li hen (Sapitre 2: 9). Añ bi bijné ka na bay ayê bôô ré hen, ré gelijn jé lêreji wo dôri añ ré heramijn Emen wulê wo ôbi a buloj herap (Sapitre 2: 12).

### *Dosé to ôbi liji*

<sup>1</sup> Na nôbi Piyêr \*ôbi jé wo Jésus Krist a lê magtubu hende to hen bé nge kenbay bijné ka Emen terê nge bi kené yi kari ka ken ô débé añ usurijn sa iyé Pônt a men, Galati a men, Kapadôs a men, Asi a nañ Bitini a hen a men hen.

<sup>2</sup> Ibarna Emen na terê nge mega wo ôbi na genge tumô hen iyôn. Añ ôbi ðé nge ken yi nañ

jenjêrŋge sa kibi Tini aŋ bi kené li tôô Jêsu Krist men, bi ôbi ré peléŋge naŋ kwôbriri a men. Bi bô derê wo Emen naŋ bô jalê wori baa naŋ ken damaŋ.

*Ayênaŋge kibi Emen woŋ ôbi gôlij naŋ na hen*

<sup>3</sup> Na liŋge Emen woŋ Iba Kelma wona Jêsu Krist dosé. Wôsa sa kibi bô derê wori wo li aŋ yi mega nana yêŋ đañ iyôŋ sa kibi jê sé wo Jêsu Krist kampê perê ßipé ka may a hen. Ôbi a, nana bi bôrna wo nana upé gelê naŋ đĩ.

<sup>4</sup> Aŋ nana hôn wo nana ôriŋ naŋ aŋgaŋ upé ka Emen gem béna ka yi derômaranŋ a hen men. Are bay ka hen na, na aŋga a mênij ré men, a ßeré kar ré men, a dôriŋ bôre ré a men.

<sup>5</sup> Na sa kibi ayê bôô woŋge aŋa Emen né geméŋge naŋ néé wori aŋ bi kené uwôŋij gelê wo ôbi a yêgê sari wulê wo sa terare a kerê hen.

<sup>6</sup> Sa kibi ari upé kaŋge bay ka yi derômaranŋ a bay ka hen na, hena haw hen aŋgaŋ sélé ka gay ré béŋge bô emê kôba, ken li yi derê hen.

<sup>7</sup> Wôsa lôr wo na lari wo a mênij hen kôba, bay sééli bô tare a wô hônij, derêri. Iyôŋ ba, ayê bôô woŋge dô damaŋ đê lôr aŋ bay sééli bi ciré hônij derêri. Ôbi dema kené uwôŋij ayê kibi men, heramê naŋ dampare Wulê wo Jêsu Krist a buloŋ herap hen.

<sup>8</sup> Ken gili naŋ turŋge ré tô kôba, ken geyri. Men, bi wo ken gili ré hen kôba, ken bi bôrŋge sari a men. Na ôbi á, kené li yi derê wo dami đê sa kirij hen.

<sup>9</sup> Wôsa ken uwôŋ aŋga na ken bi bôreŋge sara kené upé hen na, bay a na gelê.

<sup>10</sup> Tumô ba, bay kibi Emen na kôbe tôri ciré henê na ba ré na iyeŋ a Emen ré gôliŋ naŋ biŋé ba? Na ôbi á, bay na ré uwôl béré tumô biŋ biŋé gengiŋ sa bô derê wo Emen na bu sa têri wô sarŋge hen.

<sup>11</sup> Tini Krist to yi bôrji a hen na kôlji tumô mega wo Krist, kwo Emen dôri hen ré geliŋ gusiŋ pa dem aŋa ôbi ré upé hini emê tô. Bay kibi Emen bay ka hen, kôbe ciré henê wulê wo are bay ka hen ré saŋ men, bay ré liŋ na iyeŋ ba a men.

<sup>12</sup> Emen kôlji iyôŋ ba, béré kwôlo bay ré uwôl hen na, ré yi gengiŋ sarji ré niŋba, ré yi gengiŋ na sarŋge kenbay dî. Haw hen biŋé ka ulêŋge béré Kwôlo Dôri hen na, bay kelêŋge na kwôli are bay ka hen. Bay na kôl na naŋ néé wo Tunu toŋ hendi bô bôrê to Emen na joŋ hen. \*Manê ka derômaraj a kôba, gey bi ciré henê are bay ka hen men.

### *Jé lê wo dé tu Emen*

<sup>13</sup> Sa kibi are bay ka Emen li béŋge hen na, nanêŋge yerŋge wô liŋ jé biŋ Emen men, ken mô tu geŋ men, ken erem sa aŋga dfaŋgi a ré niŋ a men, niŋba, ken erem na sa ka dôri ka ka upé Wulê wo Jêsu Krist a buloŋ heraj hen dî.

<sup>14</sup> Aŋ haw hen na, biŋge Ibareŋge Emen kwôlê yôôd wôsa tumô kirija na ken hôn Kwôlo Dôri ré tô hen na, lê aŋga habiŋ a na beré bôrŋge, aŋ haw hen ken hô li ré niŋ.

<sup>15</sup> Mega wo Emen wo uwôgêŋge bi kené yi biŋé kari yi naŋ jeŋgêri hen iyôŋ na, kenbay kôba, ken yi naŋ jegêrŋge hen iyôŋ men naŋ jé lêreŋge kêm.

16 Bay na li bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Yéŋge naŋ jeŋgêrŋge wôsa nôbi Emen en yi naŋ jeŋgêren.»

17 Kirija ken uwôl Emen ba, ken uwôgeri Ibarni. A iyôn ba, ken kemnaŋ tini aŋ bi jé lêreŋge yi kwo dôri kwôy wo ken baŋ sa terare a nà tô. Wôsa Emen jô kwôlê sa ðiné i i ba, naŋ jé lêriji jé lêriji ðiba, ôbi dô tu kwôni ré.

18 Ken hôn mega wo Jêsu Krist ré jô sarŋge tô hara woŋ ðéŋ iyôn wo môpêrŋge na geléŋge hen. Ôbi na jô sarŋge na naŋ gursu ley, lôr ley ka a mênij hen né,

19 nijba, ôbi na jô sarŋge naŋ kwôbri Krist wo gôlij sa are kê m hen. Ôbi yi mega kema kwormo wo bay duu lij sarga iyôn. Ôbi yi naŋ jeŋgêri aŋ ani kani ka habij naŋ yiri.

20 Tumô kirija tô terare na ðij né tô kôba, Emen na dôri nij aŋ haw hen kôba, Emen yêge sari wô derê woŋge.

21 Na sa kibri aŋa kené bij bôrŋge sa Emen wo biri ji si kampê aŋ ayij kibri hen. Na ôbi á, kené ay bôrŋge bij Emen men, ken bi bôrŋge sari a men hen.

22 Mega wo ken yi naŋ jeŋgêrŋge sa kibi bê kwôlê woŋge sa kwôlo Emen woŋ tiri hen na, li kwôy wo ken gey yêrŋge. Iyôn ba, ken geyji damaŋ hen iyôn yôôd naŋ bô pôn.

23 Wôsa ken yêŋ ðaŋ naŋ néé wo kwôlo Emen wo bij ðiné gelê aŋ yi naŋ kwini men, a mênij ré kwôy a men hen. Emen woŋ ôbi merê naŋ kwini a na béŋge gelê bi wo hen ðiba, na gawra wo a ma hen né.

24 Lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba:  
«Gawrê kêm yi môñ kalmê hen iyôn,  
bayrareji yi môñ béé gurô iyôn, bay hay añ  
bééreji herij.

25 Nijba, kwôlo Kelma Emen ba, a kerê ré kwôy.»  
Kwôlo Emen bi wo nini kôl kwôli hen na, na  
Kwôlo Dôri wo bay na ulênge béréri hen.

## 2

1 Mega wo Emen bénge gelê wo kôrbi hen iyôn  
na, ken dî jé lêrenge wo habij hen kêm wo nà  
hen baa: lê benare men, kelê kwôlê kebrenge  
wô wô men, tu bôriyare men, nôm a men.

2 Bi doy kwôlo Emen lênge môñ kema wo dê  
ôrij doy kuba yori hen iyôn, añ ken iyêrij tô a  
kwôy wo Emen a sa gôlij añ ken yôôd.

3 Wôsa lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba:  
«Kenbay añ yerenge ken hôn derê wo Kelma  
Emen dô hen.»

*Jésu Krist na keram woj dé iyére wo dô dê tô  
keram wo baa hen*

4 Iyôn ba, ken uso dâ ligi Kelma wo yi mega  
keram wo mô tu geñ wo gawrê kañ, nijba, tu  
Emen wo dôri hen na, ôbi na keram wo dô dê  
are kêm hen.

5 Kenbay kôba, kena keram wo mô tu geñ bi  
wo hen men, añ Tini Emen ay dîñ \*iyéy Emen  
hen. Ôbi a dé ka yé bay bê kwôbe bô a añ bi  
kené lij jé biri añ bô pôn men, ken li sarga  
wo Tunu gelenge kené li añ dôrij Emen sa kibi  
Jésu Krist.

<sup>6</sup> Lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba:  
 «Gelênge, en ay keram wo dô gañ añ dî sa iyé  
 Sijô a  
 añ na dîj tô iyére tijê sara men,  
 en dôôri wôsa ôbi na kwo dôri,  
 añ kwôni wo bi bôri sara ba,  
 tayre a diri ré kwôy.»

<sup>7</sup> Kenbay ka ken bi bônge sara hen na, ôbi dô dê  
 are kêm. Nijba, bijé ka bi bôrji sara ré hen na,  
 ôbi na ani tirji a ré kwôy. Men, lij bô magtubu  
 a kôl iyôn ba:  
 «Keram bi wo bay dé iyére na kañni hen na,  
 ôbi a hô yé keram woj dé tô iyére.»

<sup>8</sup> Men, hô lij kôl iyôn ba:  
 «Na keram woj ôbi dê tê kwôni men,  
 na kwo a lê añ kwôni a kurij a men.»  
 Bijé di têrji sa keram bi wo hen a wôsa ca tumô  
 ba, Emen na genge bi ré yi hen iyôn wô bijé ka  
 bi bôrji sa kwôli bi wo hen a ré hen.

<sup>9</sup> Nijba, kwonge kenbay ba, kena tô yê wo  
 Emen derênge men, kena kilmé men, kena bay  
 bê kwôbe ka li jé bij Kelma Emen men, kena tô  
 yê wo na kwo Emen men, kena bijé ka Emen  
 bi a men. Añ ôbi terênge bi kené kôlij bijé  
 kwôli anga kwôni ka dîré li hen men, kirija ôbi  
 uwôgênge añ derênge bô kirij ka hendi a añ bi  
 kené ô meré kirij ka perangi a ka dê kirij.

<sup>10</sup> Tumô ba, na kena ka Emen né, nijba, haw  
 hen kena kari men, na ken hôn mega wo ôbi na  
 ré bô tu ña tonje ré, nijba, haw hen ken hôn  
 wo ôbi ré bô tu ña tonje men nij.

### *Yéngge bay jé ka Emen*

<sup>11</sup> Miljén kapê, henêngge wo kené na kergê sa terare a nà dîba, iyére tonje naɲ tòn nà. Iyôn ba, en uwôlêngge bi kené li aɲga habiɲ ka ken li tu bôriyare sara hen ré niɲ. Are bay ka hen na, bay a jerêngge lê aɲga dôriɲ Emen hen.

<sup>12</sup> Bi jé lêrengge yi kwo dôri perê bay henê Emen né a, aɲ bi hena bay ré lêngge jôm mega wo kené li aɲga habiɲ ba, bi bay gel aɲga dôri ka ken li hen kwôy kwôy aɲ bi bay ayiɲ kibi Emen wulê wo ôbi a saɲ.

<sup>13</sup> Mega wo ken ô tô Kelma wona Jêsu Krist a hen iyôn na, biɲé kêm ka sa terare a nà ka ôriɲ naɲ néé hen ken biji kwôlê men, ken biɲ kelma woɲ ôbi sa kiriɲ kêm hen kwôlê men,

<sup>14</sup> ken biɲ biɲé ka kelma dîji bi ré pô bay lêre aɲga habiɲ men, wô dené ka li aɲga dôri a men hen kwôlê.

<sup>15</sup> Emen gey bi kené li aɲga dôri aɲ biɲé kap bay galê ka hôn ani ré ka lêngge jôm hen ré uwôn kwôlê woɲ kelê ré niɲ.

<sup>16</sup> Bi jé lêrengge yi kwo biɲé ka mô naɲ sarji, aɲ ken dî bi merê sa seɲge tonje hende to hen li aɲ ken liɲ aɲga habiɲ ré, niɲba, bi jé lêrengge yi kwo manê ka Emen dî.

<sup>17</sup> Biɲge biɲé kêm kwôlê men, geyéngge yênrêngge bay ayê bôô men, kemnaɲge tini Emen men, ken biɲ kelma ôbi emê sa iyére kwôlê a men.

*Bi jé lêrengge yi môɲ kwo Jêsu Krist hen iyôn*



18 Kenbay manê, dôbênge sarŋge biŋ bay iyére tonŋe men, hena bay ré lênge dôô, ré lênge habiŋ kôba, ken kemnaŋ tiniŋi a men.

19 Hena kwôni ré ßu bôri iyére sa bô emê woŋ đéŋ iyôŋ a hen wô kibi Emen na, na aŋga dôriŋ Emen.

20 Hena kené li habiŋ aŋa bay ré sênge men, gelênge gusiŋ a men ba, i a ayê kebrenŋe ba? Niŋba, hena kené li dô aŋa bay ré gelênge gusiŋ aŋa kené ßu bôrŋge iyére sara na, na aŋga dôriŋ Emen.

21 Na wô ôbi bi wo hen aŋa ôbi ré uwôgênge wôsa Jêsu Krist kôba, na geliŋ gusiŋ wô sarŋge na hen iyôŋ men, aŋ gelênge geré bi kené li môŋ kwori iyôŋ.

22 Wôsa ôbi na li ani kani ka habiŋ né men, kwôlê woŋ benare naŋ kibri a a men.

23 Kiriaŋa bay tiréri ba, ôbi tiréŋi men né men, kiriaŋa bay geli gusiŋ ba, ôbi kôl điré liŋi habré gôŋiŋ tu ré a men, niŋba, ôbi ay yiri uwôl kôbi Emen woŋ ôbi jeré kwôlê naŋ geréri hen đí.

24 Jêsu Krist naŋ yiri a perê habré woni bi sari a kiriaŋa bay na bééri sa gurô tagelê hen aŋ bi nana yi môŋ nana ma tô têriŋ a iyôŋ aŋ bi nana môriŋ tu geŋ men, jé lêrena ré yi kwo dôri a men. Sa kibi gusiŋ hende to bay geli hen aŋa nabay nana berariŋ kemnêŋ hen.

25 Tumô ba, na ken yi môŋ gamgê ka ge kay iyôŋ niŋba, haw hen na, bay hô unênge hôriŋ tô geré kayê woŋge a, aŋ ken ô tô kwôŋ ôbi beré sarŋge a men, ôbi gemérŋge a men hen niŋ.

### 3

*Jé lê wo impê a lê naŋ yébéŋji men, jé lê yébé naŋ kwôŋŋêŋji men*

<sup>1</sup> Kenbay kaŋ yébé, dôbêŋge sarŋge biŋ kwôŋŋêŋge aŋ bi ka kwôŋŋêŋji bi bôŋji sa kwôlo Emen a ré hen, ré kené kôlji kwôlo Emen né kôba, kirina bay gel jé lêreŋge wo dôri hen iyôŋ na, bay a ayê bôŋji men.

<sup>2</sup> Bay a gelé wo kené na ka séli men, bay a gelé kemnare to ken kemnaŋ tiniŋi hen men.

<sup>3</sup> Wogéŋge kwôy kwôy wô lê kalmare tu biŋé naŋ ŋanê yerŋge naŋ sarŋge toŋ piyê to ré dô dê to biŋé hen ré men, naŋ aŋgaŋ maa kaŋ lôŋ ka ken tôbê hen ré men, naŋ bargay ka dôri dôri ka ken tôbê hen ré a men.

<sup>4</sup> Niŋba, kalmare toŋge ba, bi hena na bôŋge a di. Kalmare hende to hena bôŋge a hen a na: ulê bôô men, erê jalê a men. Wôsa lê are bay iyôŋgi hen na, na kalmare to a mêninŋ ré kwôy men, dôriŋ Emen a men.

<sup>5</sup> Na hen iyôŋ a yébé ka tumô ka na kôl ciré na ka Emen a hen na ré liŋ kalmare hen men, na dôbiŋ sarji biŋ kwôŋŋêŋji a men hen.

<sup>6</sup> Erméŋge sa Sara a, hende na biŋ kurôre \*Abraham kwôlê kwôy aŋ uwôgipni «ôbi iyéyren» a men. A hena kené li aŋga dôri men, ken hariŋ ani ré a men na, ken yi môŋ Sara iyôŋ men.

<sup>7</sup> Kenbay kaŋ kwôŋŋêŋji kôba, bi i i kôba, bi mô dô naŋ tamni wôsa yébé na, néérji némŋi naŋ kwonŋge ré. Kemnaŋge tiniŋi wôsa gelé wo Emen béŋge seŋge hen na, bay kôba, ôbi biŋi na

hen iyôn men. Hena kené li hen iyôn na, kirijna ken uwôl Emen ba, ôbi a toyé béngge.

*Bay ayê bôô na bay lê anğa dôri haji, nijba, bay a geléji gusij*

<sup>8</sup> Kwôlo na kelê dirij kibi kwôlê wujê a na: kenbay kê m bi bônge pôn men, ken bônge tu na tonge men, geynge yernge wôsa kena yê nê men, linge nan yernge men, ken yi bay uwôyrê yi ré a men.

<sup>9</sup> Hena kwôni ré lêngge habij ba, ken liri habrê hôrij ré men, hena bay ré tiréngge ba, ken tiréji hôrij ré a men, nijba, ken uwôl Emen bi ré tô kibri sarji a wôsa wulê wo Emen uwôgêngge bi kené yi kari hen na, na wô wo diré tôrij kibri sarngge a.

<sup>10</sup> Lij bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba:  
«Hena kwôni wo ré gey merê derê men, lê yi yé a men na,  
bi kwôlê wôni wo habij si kibri a ré men, bi li benare ré nij men.

<sup>11</sup> Bi li anğa dôri dîba, bi li ani ka habij né men, bi woge geré bi bô jalê ré yi perê megêrji a kwôy kwôy a men.

<sup>12</sup> Tu Emen yi sa bay lê anğa dôri a men, ôbi toy uwôlê woji a men.

Nijba, ôbi kap bay lê habrê.»

<sup>13</sup> Hena kené mase wô lê anğa dôri na, kwôni wo a lêngge habrê ba, nan.

<sup>14</sup> A hena bay ré geléngge gusij sa kibi jé lêrenge wo dôri a na, Emen a terê kibri sarngge

a. Iyôn ba, ken harij gawrê ré men, ken sun né a men.

<sup>15</sup> Nijba, ken bi bônge yi pôn sa heramê Krist a pôn nêj hari men, ken bôri mega Kelma wonje iyôn a men. Merênge sa têrge a aŋ kirija hena biyé ré engerénge wô mi a kené dî bônge sa Jêsu Krist a ba, ba ken dô tôri biji.

<sup>16</sup> Derêngeji tôri hen iyôn ken biji naŋ tôô to jali men, ken beŋgeji kwôlê a men. Aŋa ken erem wo ré dô a kené li dî aŋ kirija biyé ca kelê kwôlénge wo habij ba, bi tayre diji wô tiiré bi wo bay tiiré jé lêrenge wo dôri tô geré wo \*Krist hen.

<sup>17</sup> Hena ré na bô geyé wo Emen bi kené gelij gusij wô kibi jé lêrenge wo dôri na dô. Nijba, gelij gusij wô kibi lê aŋa dôri na, dô dê gelij gusij wô kibi lê aŋa habij.

<sup>18</sup> Jêsu Krist kôba, ma wô kibi têrij tonje men. Sa hende to hen na, ôbi ma têe pôn yôd. Kwôni wo li têrij né kwôy hen ôbi a ma wô kibi bay lê têrij wô ôrij naŋ ken ligi Emen a. Bay duu yiri nijba, Tunu toj hendi bô bôré biri ji si kamné.

<sup>19</sup> Naŋ néé wo Tunu hende to hen na, ôbi ô uwôlij béré kwôlo Emen bij tini biyé ka na ma ka yi dangay a hen.

<sup>20</sup> Na tunu hende to yi dangay a hen a na narê kwôlê kibi Emen hen. Emen na uwôl bôri môrij gemji kwôy wulê wo Nowé panij bato kô. Biyé ka si bô bato hende to hen a aŋ gôlij kam hen na, bay na marge dêj mera.

<sup>21</sup> Kam bay ka hen na, gel na batêm to gôlij naŋ ken haw hen. Batêm hende to hen na, na to bay pelij yirji hen né, nijba, na to nana uwôlij

Emen bi ré dô têriñ lêrena bôrna aṅ hen. Aṅ ôbi gôliṅ naṅ ken sa kibi jê sé kamṅê wo Jêsu Krist perê ßijé ka ma a.

<sup>22</sup> Jêsu Krist bul hô derômarañ a aṅ mô sa kôbi Emen woṅ gusurô a. Aṅ ôbi na ôbi sa \*manê ka derômarañ a men, ôbi sa are kêm ka ôriṅ naṅ tôô men, néé hen a men.

## 4

### *Hal wo cay naṅ kwo kôrbi*

<sup>1</sup> Kirija \*Krist bul yiri yi gawra hen na, ôbi geliṅ gusiṅ. Na ôbi wo hen aṅa kenbay kôba, ken bi ermé bi wo hen yi sarṅge a wô geliṅ gusiṅ mega ôbi iyôṅ men, wôsa kwôni wo geliṅ gusiṅ yiri a na, ôbi bul cêgeri biṅ têriṅ niṅ.

<sup>2</sup> Ayiṅ tôri haw hen ôriṅ tumô a kwôy wo ken môriṅ ba sa terare a nà baa ya tô hen na, bi jé lêreṅge dé tu Emen d̄iba ken li aṅa habiṅ ka bôrṅge gey hen né.

<sup>3</sup> Tumô ba, na ken mô cerôb na wô lê aṅa bay henêre Emen né gey lê hen. Aṅ haw hen na, nêṅ niṅ. Tumô ba, ken nêṅ beré yerṅge sa lê aṅaṅ iṅamê naṅ aṅa kurôṅgi yi gey hen né kwôy. Na kena bay kwoyé care men, bay erê wô lê yi derê ômiṅ are kwôy bôliṅ tô a men, ken dayriṅ wô yê care men, kena bay tibé kamrê a men. Aṅ na aṅa biṅ naṅ tôô to Emen né ded.

<sup>4</sup> Aṅ haw hen, kirija bay li are bay ka habiṅ ka iyôṅgi hen aṅa kené li naṅ ci hen iyôṅ men ré na, bay a berê mega ré d̄ê sa kirijṅ menba, bay tiréṅge.

<sup>5</sup> Nijba, cêgê bay a derê tô jé lêreji wo habij bi wo hen kê m tumô Emen a. Wulê baa dâ wo ôbi a jerê kwôlê sa bîjé ka mô tu geɲ a naɲ ka ma a men.

<sup>6</sup> Kwo bîjé ka ma hen na, wulê wo bay na baɲ sa terare a nâ tô hen na, Emen na jô kwôlê sarji a mega wo ôbi jôriɲ kwôlê sa bîjé a kê m hen iyôɲ. Nijba, kirijba bay ma nij ba Krist na uwôlji béré Kwôlo Dôri bi bay ré môriɲ tu geɲ môɲ Emen iyôɲ men.

### *Hal wo bay ayê bôô perêrji a*

<sup>7</sup> Wulê wo sa terare a kôriɲ na baa dâ nij. Ôbi a ré dô wo kené bu yerɲge men, kené mô tu geɲ a men wô uwôlê Emen.

<sup>8</sup> Geyiɲge yerɲge naɲ bôô pôn, na aɲga dô dê are damaɲ. Wôsa hena jeré gey kwôni na, li aɲ já dé bôm jalê sa têriɲ tori a kwônê.

<sup>9</sup> Bîjé ka era iyére tonje a na, ken berji yerɲge a dîba, ken fare ré.

<sup>10</sup> Bi i i ba, ay gwosoy lê aɲga Emen biri hen liɲ jé bîj megêri men. Ôbi a, kené yiɲ bay beré sa gwosoy lê are ka kwôni ka hena ligi Emen a hen.

<sup>11</sup> Hena Emen né bîj kwôni gwosoy derê kwôlê na, bi ôbi dô na kwôlê wop tiri wo hena kibi Emen a hen. Hena Emen ré bîj kwôni gwosoy lê naɲ bîjé na, bi ôbi li naɲ néé wo Emen biri hen. Lêɲge hen iyôɲ bi bîjé ay kibi Emen wô sa are kê m ka liɲ sa kibi Jêsu Krist hen. Hini emê naɲ néé yi wô sa Emen kwôy naɲ kwini. \*Amên, bi yi geliɲ hen iyôɲ.

*Yi derê yi gengijn sa kwôni wo gelijn gusijn wô sa kibi Jêsu Krist*

<sup>12</sup> Milnén kañê, gusijn to ken gelijn daman mega wo kené mô na bô tare a iyôn hen na, ken bô mega wo ré na anja dê kirijn ka ré sa sarŋe a iyôn né.

<sup>13</sup> Niŋba, lêŋge yi derê wôsa ken gelijn gusijn mega wo Jêsu na gelijn hen iyôn men. Iyôn ba, ka sa lê yi derê daman a wulê wo ôbi a gelijn dampare tori hen.

<sup>14</sup> Hena bay ré tiréŋge wô sa Krist na, kunenŋe pelal wôsa Tini Emen toŋ hendi néé hen baa nan ken.

<sup>15</sup> Bi kwôni pôn nêŋ iyôn perêrŋge a hen gelijn gusijn wô wo ôbi ré na ôbi deré temare men, ôbi gemsare men, ôbi lê habré men, ôbi tôbê kibri bô kwôlo bijné a a men né.

<sup>16</sup> Niŋba, hena ôbi ré gelijn gusijn ba, bi gelijn na wô wo ôbi ré bi bôri sa Krist a men, bi tayre diri ré, niŋba, bi ôbi heram Emen wô hini Jêsu wo ôm sari a hen dî men.

<sup>17</sup> Wôsa Wulê wo Emen a jôriŋ kwôlê sa bijné a hen na, nêŋ niŋ. Ôbi a jeré kwôlê sarna nabay bijné kari a tumô. A hena ôbi ré jô kwôlê sa bijné kari a tumô ba, ka bi bôri sa Kwôlo Dôri a ré hen ba, kwoji ba a yé na iyeŋ ba?

<sup>18</sup> Wôsa liŋ bô magtubu to Emen a kôl iyôn ba: «Hena bijné kaŋ derôre upé gelé ré iyêrê wô sarji hen iyôn ba, bay lê habré nan bay lê têriŋ ba, kwoji ba a yé na iyeŋ niŋ ba?»

<sup>19</sup> Iyôn ba, ka gelij gusij naj bô geyé wo Emen hen na, bi bay li anğa dôri kwôy kwôy men, bi ay yirji uwôl yôd kôbi ôbi dé are wojî ôbi bôô pôn hen a men.

## 5

*Kwôlo gengij sa surjê naj bay ayê bôô bô églis a*

<sup>1</sup> Na bijné kaj surjê perênge a hen a ené kelêji kwôlê haw hen. Nôbi kôba, ena kwo suri mega bay iyôn men, en gel gusij to \*Krist gelij naj tun men, na upé hini emê wo Krist wo Emen a sa yêgê sari hen men. Na kwôlo en kôlji bi a na:

<sup>2</sup> cibênge turnge sa bijné ka Emen bênge kôbrenge a hen dô mega wo ôbi gemé gamgê cebij tiri dô sa gamgê kari a hen iyôn. Cibênge turnge dô sarji naj bôô pôn mega wo Emen gey hen iyôn dîba, ken li mega kwôni a ré berênge eren iyôn né. Bi bôrnge yi sa jé wonge a dîba, ken dî turnge sa lari wo kené upé hen ré.

<sup>3</sup> Bijné ka Emen bênge kôbrenge a bi kené cubu turnge sarji a hen na, ken mô sarji môp kené na kilmé iyôn né. Nijnba, bi jé lêrenge wo dôri a bay ré gel wô lij hen iyôn men dî.

<sup>4</sup> Hena kené li hen iyôn na, wulê wo Jésus Krist wojî ôbi cebé tiri sarna a kêh hen a bulo hera na, ôbi a bênge anğar sa kôbi ka na gwôyê wojî hini emê wo a yé naj kwini yôd hen.

<sup>5</sup> Kenbay kaj manê kôba, ken dôbe sarngé bijn surjê kanğe ka bô églis a. Men, kenbay bay ayê bôô ka bô églis a kêh hen ken uwôyrê yerngé perêrngé a ré. Wôsa lij bô magtubu to Emen a



kôl iyôn ba: «Emen kaɲ bay uwôyrê yi, niɲba, tô kibri sa ɓijé kaɲ bay dôbê sa a dî.»

<sup>6</sup> Iyôn ba, ken di sarɲge tôɲ tumô Emen woɲ ôbi néé a aɲ wulê wo ôbi na genge hen nê m ba, ôbi a bé ka derê sarɲge ta tô.

<sup>7</sup> Perêɲge aɲgê wo ken aɲge hen kê m, ken biri sari a wôsa ôbi a na ôbi berê sarɲge.

<sup>8</sup> Merêɲge sa têrɲge a aɲ ken ɓu yerɲge wôsa ôbi bareɲge Sidan piyrê tôri wogɲ kwôni wo dîré mênêri mega wo kwo harerê si na si na wô wogɲ kurôn woɲ beré emê iyôn hen.

<sup>9</sup> Debêɲgeri iyêre aɲ ken bi bôrɲge sa Emen yôôd. Wôsa ken hôn, yê nêrɲge bay ayê bô n aɲ kirɲ kirɲ sa terare a nà gelɲ gusɲ na hen iyôn men.

<sup>10</sup> Kirɲa ka gelɲ gusɲ sem iyôn a menba, Emen wo bô derê hena ligiri a wo uwôgêɲge wô hini emê wo n aɲ kwini tô Krist a hen na, ôbi a hô ɲanêɲge cêgi gusɲ to ken gelɲ a hen. Ôbi a béɲge néérɲge men, a dôbêɲge ibiyare bôrɲge a men, a bé ka dèbé iyêrê geraɲ sa têrɲge a a men.

<sup>11</sup> Néé yi wô sari n aɲ kwini kwôy yôd. \*Amên, bi yi gelɲ hen iyôn.

*Dosé n aɲ kwôlê woɲ derɲ kibi kwôlê*

<sup>12</sup> Magtubu hende to dê to en li béɲge hen na, na yê nê n Silas wo dèbe iyêre tô kwôlo Emen hen a lé ben hen. En li magtubu hende to hen na wô dôbɲ ibiyare bôrɲge a men, ené gelêɲge mega wo ré na bô derê wo Emen woɲ tiri hen a kené hariɲ ya hen.

<sup>13</sup> Bijé ka bô églis to Babilôn a ka Emen tôrji mega wo terênge hen iyôn men na, lênge dosé men, keman Mark kôba, lênge dosé a men.

<sup>14</sup> Lînge dosé perênge a dô nañ bôô pôn añ bi gel wo kené geyiñ yerñge. Bi bô jalê wo Emen baa nañ kenbay kê m ka ken bij pôn nañ Jêsu Krist hen.

**Kimré**  
**Kimré: Magtubu tôô toj bîpare to kôrbi New**  
**Testament**

copyright © 2007 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kimré

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-07

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 7 May 2025 from source files  
dated 7 May 2025

9dff176-4e78-52cc-9acd-204efe85cf84